

PM

INVENTERING AV GRODDJURSMILJÖER KRING MÅRBACKAGATAN



**SLUTRAPPORT
2022-02-23**

SAMMANFATTNING

Tyrens AB har på uppdrag av Lindbäcks bygg AB, genomfört en inventering av groddjursmiljöer på del av fastigheten Farsta 2:1 (1) i Farsta, Stockholms stad. Inventeringsbesöket genomfördes 9 november 2021 med fokus på att identifiera småvatten som kan användas som lekmiljöer för eventuella groddjur. I november har vanligtvis groddjuren i Stockholmsområdet lämnat sina lekmiljöer och uppsökt en övervintringsplats, så inventeringsbesöket utgör inte grund för att avgöra om områdets småvatten nyttjas som lekmiljö för groddjur.

Det inventerade området är mycket kuperat, med hållmarkstallskog på höjderna och inblandning av lövträd i skogsbrynen mot bebyggelsen och där jordtäcket är tjockare.

Inom det inventerade området identifierades en vattensamling som bedöms ha potential att fungera som lekmiljö för groddjur. "Vattensamlingen" utgörs av en anlagd trädgårdsdamm med en uppskattad yta om cirka 1 m², och en uppskattad volym om cirka 400 liter.

I artportalen finns inga fynd av grod- eller kräddjur rapporterade, och det inventerade området är inte beläget inom spridningszon för groddjur i Stockholms stads habitatnätverk för groddjur. En möjlig anledning till detta är att modellen som ligger till grund för habitatnätverket bedömt att inventeringsområdets topografi inte medger att vatten stannar kvar i landskapet, och att det därmed inte skulle finnas förutsättningar för groddjur att leka i vattensamlingarna.

Efter fältbesöket är bedömningen att större delen av det inventerade området utgörs av sådan miljö som inte är optimal livsmiljö för groddjur. Detta då småvatten som groddjuren behöver för att para sig och lägga ägg saknas, utöver den identifierade trädgårdsdammen cirka 150 meter norr om de fastigheter där AB Familjebostäder planerar sin verksamhet.

Det enda som talar för att groddjur skulle kunna och vilja uppehålla sig i området är den anlagda trädgårdsdammen markerad med "1" i Figur 1 (se sid 3). Om groddjur från något av de kringliggande områdena med kända fynd (se Figur 8 sid 8) skulle lyckas vandra till trädgårdsdammen så finns möjligheten att de skulle kunna nyttja den som lekmiljö och övervintra i trädgårdar eller naturmark inom det inventerade området. Förutsättningarna inom AB Familjebostäders avdelade fastigheter bedöms inte vara bättre eller sämre som övervintringsmiljö än andra vegetationsklädda delar av det inventerade området närmare trädgårdsdammen.

1 BAKGRUND

Tyrens AB har på uppdrag av Lindbäcks bygg AB, genomfört en inventering av groddjursmiljöer på del av fastigheten Farsta 2:1 (1) i Farsta, Stockholms stad. Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om förutsättningarna för groddjur i anslutning till del av fastighet där AB Familjebostäder planerar att uppföra ett par lamellhus. Syftet har varit att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta eventuella groddjur och deras livsmiljöer i detaljplanearbetet.

Ansvarig för denna rapport har varit Erik Zachariassen och kvalitetsansvarig var Mårten Karlsson.

Uppdraget har genomförts under november 2021. Inventeringsbesöket genomfördes 9 november med fokus på att identifiera småvatten som kan användas som lekmiljöer för eventuella groddjur. I november har vanligtvis groddjuren i Stockholmsområdet lämnat sina lekmiljöer och uppsökt en övervintringsplats, så inventeringsbesöket utgör inte grund för att avgöra om områdets småvatten nyttjas som lekmiljö för groddjur.

1.1 INVENTERINGSOMRÅDET

Inventeringsområdets läge och avgränsning framgår av Figur 1 (nedan).



Figur 1 - Inventerat område inom blå sträckad linje, yttergräns för AB Familjebostäders tomter markerade med gul ytterkant och bokstav "A" eller "B", avsökt område längs svart streckad linje, identifierat småvatten markerad med gul punkt och nummer "1". Mårbackagatan markeras med röd heldragen linje.

Det inventerade området avgränsas i söder av Mårbackagatan och i väster av Filipstadsbacken, och innefattar radhusen på Forsbackagatan och Persbergsbacken. Radhusbebyggelsen uppfördes i slutet av 1950-talet på södra slänten av Burmanstorpsberg öster om det inventerade området (mellan blå streckad linje och röd linje i Figur 1).

Det inventerade området är mycket kuperat (se Figur 2 för exempel), med hållmarkstallskog på höjderna och inblandning av lövträd i skogsbrynen mot bebyggelsen och där jordtäcket är tjockare.



Figur 2 - Burmanstorpsberg i bakgrunden och Persbergsbacken i förgrunden

Figur 3 (nedan) visar en panoramabild från den nordligaste delen av det inventerade området med en representativ bild av områdets vegetation, med tall på de högre belägna hållmarkerna och lövträd där marktäcket är tjockare.



Figur 3 – GC-bana från Perstorpsbacken (t.v. i bild) och östra slänten av Burmanstorpsberg mitt i bild

1.2 AVDELADE TOMTER LÄNGS MÅRBACKAGATAN

1.2.1 OMRÅDE A

I område "A" (markerat med gult i Figur 1) utgörs vegetationen huvudsakligen av yngre ek, björk och äldre tall i trädskiktet, samt nypon och smällglim i buskskiktet (se panoramabild över området i Figur 4). Området sluttar ned mot Mårbackagatan och vattenhållande sänkor saknas.



Figur 4 - Panoramabild av område "B", fotad från Mårbackagatan. Trädsiktet domineras av yngre ek och björk, samt några äldre tallar.

1.2.2 OMRÅDE B

Halva område "B" utgörs av kortklippt gräsmatta med ett tiotal planerade oxlar (se Figur 5). I den sydligaste delen av område "B" (se Figur 1) har det tjockare jordtäcket medgett att en bård av grövre ekar och tallar växt upp i slänten mot Mårbackagatan (se Figur 6), där flera individuella träd troligtvis är äldre än den moderna bebyggelsen i Larsboda. Området sluttar ned mot Mårbackagatan och vattenhållande sänkor saknas.



Figur 5 - Intensivskött gräsmatta och planterad oxel i norra delen av område "B".



Figur 6 - Vidkronig ek i bryn mot Mårbackagatan (till vänster), grov tall med solbelyst stam (till höger) i det södra av de två gula tomtavdelningarna i Figur 1

1.3 IDENTIFIERADE SMÅVATTEN INOM INVENTERINGSOMRÅDET

Inom det inventerade området identifierades en vattensamling som bedöms ha potential att fungera som lekmiljö för groddjur, denna markeras med gul prick och siffran "1" i Figur 1. "Vattensamlingen" (Figur 7, nedan) utgörs av en anlagd trädgårdsdamm med en uppskattad yta om cirka 1 m², och en uppskattad volym om cirka 400 liter.

Då platsbesöket skedde i mitten på november 2021 fanns ingen möjlighet att observera eventuella lekande groddjur i dammen, och då den även är belägen på en privat fastighet inom hemfridszon kunde den vid platsbesöket inte inspekteras närmare än på ett par meters avstånd.

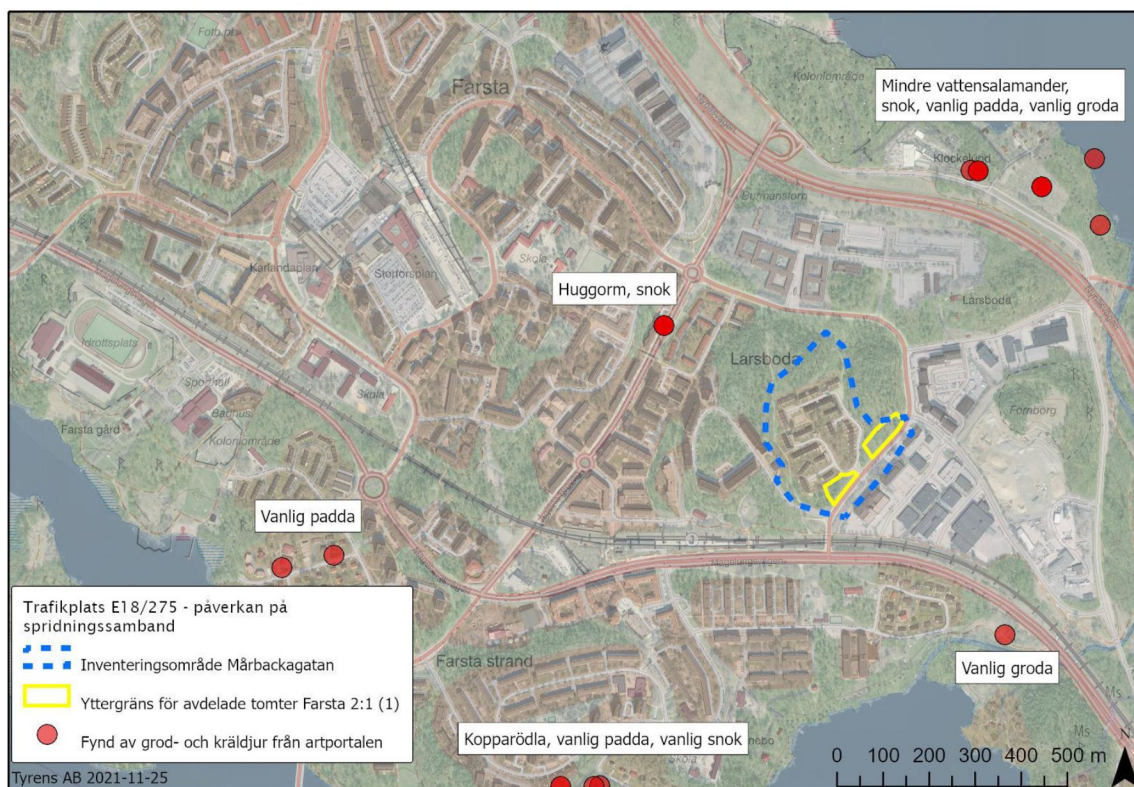


Figur 7 - Identifierad vattensamling med bedömt potential att fungera som lekmiljö för groddjur, markerad med gul prick och siffran "1" i Figur 1

1.4 BEFINTLIG KUNSKAP OM GRODDJUR OCH SALAMANDRAR

I artportalen finns inga fynd av grod- eller kräldjur inom det inventerade området (Figur 8 nedan). De närmast belägna fynden av grod- och kräldjur är:

1. Fynd av huggorm och snok cirka 250 meter väst om det inventerade området
2. Fynd av mindre vattensalamander, vanlig groda, vanlig snok och vanlig padda cirka 500 meter nordost om det inventerade området, på andra sidan Nynäsvägen
3. Fynd av vanlig groda cirka 400 meter sydost om det inventerade området, på andra sidan Magelungsvägen.



Figur 8 - Fynd av grod- och kräddjur i anslutning till det inventerade området.

1.4.1 INVENTERINGSOMRÅDET I FÖRHÅLLANDE TILL STOCKHOLMS STADS HABITATNÄTVERK FÖR GRODDJUR

Det inventerade området är inte beläget inom spridningszon för groddjur i Stockholms stads habitatnätverk för groddjur (se Figur 9 nedan) . En möjlig anledning till detta är modellen som ligger till grund för habitatnätverket bedömt att inventeringsområdets topografi inte medger att vatten stannar kvar i landskapet, och att det därmed inte skulle finnas förutsättningar för groddjur att leka i vattensamlingarna.



Figur 9 - Inventeringsområdet (blå streckad linje) och yttergränserna för tomtavdelning (gul ytterkant) i förhållande till Stockholms stads habitatnätverk för groddjur i tregradig blå skala. Det inventerade området är inte beläget i anslutning till spridningszonerna i habitatnätverket för groddjur.

2 GRODDJURENS JURIDISKA SKYDD

Artskyddsförordningen (2007:845) implementerar EU:s art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och fågeldirektivet (79/409/EEG) i svensk lag. Artskyddsförordningen stammar från bemyndigandet i 8 kap. miljöbalken, och ska även betraktas som en precisering av de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken (MÖD 2013:13). Plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB) gäller parallellt. En åtgärd som godtagits enligt PBL uppfyller inte automatiskt MB:s krav (Boverket 2015). Den fysiska planeringen enligt PBL ska vara så förutseende och ha en sådan bärkraft att den håller gentemot MB:s krav (Boverket 2015). För att en detaljplan inte ska riskera att bli ogenomförbar, bör artskyddsförordningen därför alltid hanteras i ett tidigt skede.

2.1 SKYDD FÖR OLIKA ARTER

Alla vilt förekommande groddjur är skyddade i Sverige enligt 4 § eller 6 § artskyddsförordningen.

Bland de arter av groddjur som förekommer i Stockholmsområdet åtnjuter större vattensalamander (*Triturus cristatus*) och åkergroda (*Rana Arvalis*) skydd enligt 4 §, medan mindre vattensalamander (*Lissotriton vulgaris*), vanlig groda (*Rana temporaria*) och vanlig padda (*Bufo bufo*) skyddas av 6 §.

2.1.1 SKYDD ENLIGT 4 §

För arter med skydd enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

2.1.2 SKYDD ENLIGT 6 §

För arter med skydd enligt 6 § artskyddsförordningen är det förbjudet att:

1. döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och
2. ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

2.2 DISPENS FRÅN ARTSKYDDSBESTÄMMELSERNA

2.2.1 DISPENS FÖR ARTER MED SKYDD ENLIGT 4 §

Länsstyrelsen får enligt artskyddsförordningens 14 § i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 4 § som avser länet eller en del av länet.

En dispens får ges endast om:

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,
2. om dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och
3. dispensen behövs
 - a) för att skydda vilda djur eller växter eller bevara
 - b) livsmiljöer för sådana djur eller växter,
 - c) för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
 - d) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,
 - e) för forsknings- eller utbildningsändamål,

- f) för återinplantering eller återinförsel av arten eller för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för detta, eller
- g) för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i en liten mängd.

2.2.2 DISPENS FÖR ARTER MED SKYDD ENLIGT 6 §

Länsstyrelsen får enligt artskyddsförordningens 15 § i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 6 § som avser länet eller en del av länet, om det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

3 DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Den större delen av det inventerade området utgör inte optimal livsmiljö för groddjur. Området är mycket kuperat och på många ställen är jordtäcket tunt. Detta gör att naturligt dagvatten inte stannar kvar i området och inte skapar de småvatten som groddjuren behöver för att para sig och lägga ägg.

Förekomst av småvatten som groddjuren kan nyttja för parning och lek är att betrakta som en "flaskhals" i grönstrukturen, där groddjuren inte nyttjar områden som saknar rätt kvaliteter.

Det enda som talar för att groddjur skulle kunna och vilja uppehålla sig i området är den anlagda trädgårdsdammen markerad med "1" i Figur 1. Om groddjur från något av de kringliggande områdena med kända fynd (se Figur 8) skulle lyckas vandra till trädgårdsdammen så finns möjligheten att de skulle kunna nyttja den som lekmiljö och övervintra i trädgårdar eller naturmark inom det inventerade området.

Förutsättningarna inom AB Familjebostäders avdelade fastigheter bedöms inte vara bättre eller sämre än andra vegetationsklädda delar av det inventerade området närmare trädgårdsdammen.